

A rendészettudomány nemzetközi együttműködésének első jelentős állomása

A berlini rendőrtudomány hete

SALLAI János¹

A 20. században felgyorsult ipari fejlődés és változó nemzetközi politikai helyzet, valamint a nemzetközi bűnözés növekedése új kihívások elé állította a rendőrséget. Az új kihívásokra válaszként született meg 1923-ban az Interpol, és vált gyakorlattá a nemzetközi rendészeti, rendőri együttműködés. Ebben a folyamatban jelentős szerepet játszott a német rendőrség, amely Sopotban, Karlsruheban és Berlinben egy nagyszabású nemzetközi kongresszus és kiállítás megszervezésére vállalkozott, és sikeresen le is bonyolította.

Kulcsszavak: rendészet, rendőrség, nemzetközi, német, magyar, konferencia, kongresszus, rendészettudomány

Az ipari forradalmak hatására az államok közötti gazdasági, kulturális, turisztikai kapcsolatok felerősödtek. Ezzel párhuzamosan a nemzetközi bűnözés is elterjedt. Ennek első jelei a nemzetközi pénz- és értékpapír-hamisítás, határokon átnyúló csalások, leánykereskedelem voltak. Azzal, hogy a vasúti és vízi tömegközlekedés széleskörűen elterjedt és átlépte a határokat is, a bűnözőknek is teret hagyott a menekülésre, a bűncselekmények más-más országban való elkövetésére, majd ismét más országokban az elrejtőzésre.

Európában már a 18. században, Magyarországon a 19. század közepén kialakult a modern rendészet,² amelynek egyik fő tartóoszlopa a rendészeti szakirodalom, folyóiratok, könyvek megjelenése, elterjedése volt. Ezzel párhuzamosan terjedt el a rendőr vagy rendészet, közrendészet-tudomány kifejezés és annak tartalmi kifejtése. Francia területen Nicolas Delamare, német területen Lorenz von Stein, Robert von Mohl, míg Magyarországon Zsoldos Ignác és Karvasy Ágoston voltak a modern rendészet első hírvivői.

A rendőr (polícia), a rendészettudomány és a rendőri tevékenység nemzetközi „összeműködésének” ebben az időszakban még nem értek meg a feltételei. Ugyanakkor

¹ PhD, r. ezredes, tanszékvezető egyetemi tanár, Nemzeti Közszerológiai Egyetem Rendészettudományi Kar Rendészetelméleti és Történeti Tanszék; e-mail: sallai.janos@uni-nke.hu

² SALLAI 2020: 227–244.

kétoldalú nemzetközi rendőri együttműködésekről, külföldi rendőri eseményekről már a 19. században olvashattunk a rendészeti folyóiratokban. Magyarországon 1869-től, a *Közbiztonság* folyóirat megjelenésekor a rendészettudomány szükségéről írt a főszerkesztő, amelynek egyik fontos tényezőjeként a szakirodalmat jelezte meg, ám ekkor ennek még hiányában volt a rendőri szakma.

A kiegyezés (1867) után a magyar modern rendészet fejlődése is felgyorsult, létrejött az első magyar állami, a fővárosi rendőrség (1873), és folyamatosan születtek rendészeti szakirodalom témakörben könyvek, kiadványok. Ennek a folyamatnak lehetett volna kiemelkedő rendezvénye Budapesten az első nemzetközi rendőrkongresszus, amely ötletéről 1895-ben a *Budapesti Hírlap* a következőként számolt be.

„A nemzetközi közbiztossági kongresszus ez, melynek tervét a Rendőri Lapok szerkesztősége pendítette meg, felsőbb körökben, igen nagy tetszéssel fogadták s minden támogatást megígértek, a kiállítás igazgatósága pedig a kongresszust már előjegyzésbe is vette. Eredetileg csak országos közbiztossági kongresszus volt tervben, de a külföld is oly nagy érdeklődést nyilvánított e kongresszus iránt, hogy a nemzetközi kongresszus, az illetékes körök hozzájárulásával, már előre is biztosítottnak látszott.”³

A nemzetközi rendőrkongresszus megszervezésének tényét a millenniumi szervezőbizottság ugyan elfogadta, de különböző okok miatt a tervezett rendezvény nem valósult meg, így nem Budapest lett az első nemzetközi rendőrkongresszus helyszíne.⁴

A századforduló időszakában a nemzetközi rendőri együttműködés iránti igény felértékelődött, és a külügyi diplomáciát kikerülve elindultak a nemzetközi rendőri barátkozások, konferenciák, kongresszusok, találkozók és más rendezvények. Ennek főbb állomásai: Buenos Aires (1905), Madrid (1909), São Paulo (1912), Washington (1913) és Monaco (1914).⁵ Ezt követően az első világháború időlegesen megszakította a folyamatot. Az első világháború alatt Irk Albert kriminológiai jegyzeteiben világított rá a nemzetközi együttműködés szükségességére, amely a nemzetközi üzletszerű gonosztevők ellen az egyetlen megoldás lehet. Véleménye szerint a „kriminalitás modern fejlődésének két legfőbb szimptomája a gonosztevő specializálódásában és elnemzetköziesedésében mutatkozik.”⁶ Irk szerint a nemzetközi gonosztevők ellen nem lehet hatékony, ha csak izoláltan lépnek fel az államok. Csak a szervezett nemzetközi fellépés a megoldás.⁷

Az első világháború után a bűnözés jelentős méreteket öltött, ami nemzetközi viszonylatokban is jelentkezett. Ennek következtében a világ államainak rendőri vezetői ismét nemzetközi rendőri, rendészeti együttműködés kialakítását szorgalmazták.

³ *Budapesti Hírlap* 1895: 5.

⁴ BORSZÉKI-SALLAI 2023: 1949–1965.

⁵ Itt született meg az Interpol gondolata.

⁶ IRK 1915: 2.

⁷ BORSZÉKI-SALLAI 2023: 1949–1965.

„Van Houten holland csendőrkapitány még 1920-ban felvetette azt az eszmét, hogy egy nemzetközi rendőri bizottságot kellene alakítani. A kapitány tervezetet is dolgozott ki s ezt megküldte az összes európai rendőrségeknek. A tervezetben van Houten a következőket mondta: meg kell keresni és találni azt az utat, melyen az európai fővárosok rendőrségei egyszerű formában és gyorsan tudnak érintkezni egymással, ha bűntettest kell kideríteniük, vagy bűnöst kézre keríteniük.”⁸

Ennek a folyamatnak a legfőbb állomása Bécs, 1923. szeptember 7-e, ahol létrehozták az Interpol.⁹ A nemzetközi bűnügyi együttműködés szervezetének létrehozásában döntő szerepet játszott Johann Schober bécsi rendőrfőkapitány. Az alapításban a magyar rendőrség is képviselte magát, az 1920-as, 1930-as években az Interpol vezetésében szintén. Meghatározó szerepet játszott Dorning Henrik¹⁰ mint a magyar rendőrség képviselője.

Az 1910-es évek elejétől a nemzetközi rendőri együttműködést az aktivizálódás jellemezte szerte a világon, amiben Németország katalizátorszerepet játszott. Ennek keretében 1912-ben Drezdában, majd 1924-ben Gdańskban mutatták be a rendőritechnika vívmányait. Ugyancsak Németországban, 1924-ben Zoppotban (mai nevén Sopot, Lengyelországban található) tartottak rendőrkonferenciát és kiállítást.¹¹ A rendezvény fő témája és érdekessége a távazonosítás volt, amelyet a dán Hakon Jörgensen adott elő. A nemzetközi rendőri tudományos együttműködés szép példáját hozta, hogy a dán módszert a helyszínen tanulmányozó Bingert felügyelő, magyar rendőrkapitány – Jörgensen helyett – Danzingban (a mai Gdańsk) megtartotta a távazonosítási eljárásról szóló előadását, amelyhez a helyszínen tartózkodó két dán szakember segédkezett. Ezenkívül a konferencián egy sor érdekességről és újdonságról tartottak előadást, többek között a nemzetközi bűnözőkről és a rádió rendőrségi alkalmazásáról. Schneiker berlini professzor nyilvános előadást tartott a csalásról, amit diaképekkel illusztrált. A zoppoti kiállításon bemutatták a rendőrpáncélok ellenálló képességét és a rendőrkutyák tevékenységét.¹²

A zoppoti rendőri konferenciát 1925-ben a karlsruhei nemzetközi rendőrkiállítás és az ott tartott rendészettudományi előadások¹³ sorozata követte. Nem véletlen a tudományos jelleg hangsúlyozása, hiszen ekkor a német rendőrséget is újabb kihívások elé állította a bűnözői alvilág, aminek csak jól felkészített és felszerelt rendőrség tudott megfelelni. „Egyik percben a legagyafúrta kereskedelmi csalást bogozza ki a rendőr, a másik pillanatban a természettudományok legelőjáróbb gépezeteit veszi igénybe bűncselekmények felderítésére, küzd a táplálószeres hamisítói ellen, ütkö-

⁸ *Magyar Detekív* 1927: 5.

⁹ Az Interpol létrehozásáról, az eltelt 100 évről és a szervezet jövőjéről lásd bővebben a *Belügyi Szemle* 71. évfolyamának 11. lapszámát.

¹⁰ SALLAI 2017: 483–493.

¹¹ SALLAI 2019: 241–248.

¹² *A Rend* 1924: 1.

¹³ Előadás témái: gyilkos vagy öngyilkos; bűnügyi vegytan és bűnügyi mikroszkópia; bűnügyi oktatás; fénykép-távíratkozás; színházi rendészet; fogorvos a rendőri szolgálatban. *A Rend* 1925: 1.

zetet vív meg a társadalmi rend ellenségeivel.”¹⁴ Ezen a rendőrkiállításán több újdonságot is bemutatnak, amelyek a közlekedés, a bűnügy, a tűzrendészet területén akkor a jövőt jelenthették. Így például: fénykép-távíratózási eljárás, rendőrrádió,¹⁵ rendőrhívó és jelzőeszköz, közlekedésrendészeti oktatófilm, ujjlenyomat-fényképező kamera, vérnyom fellelérésére szolgáló világítószerszám, képhamisítás megállapítására használható daktiloszkópia stb. Ezenkívül a drezdai kutyaiskola, fény hiányában a rendőri munkát segítő vetítőkészülék, Hamburg és Bréma kikötőjének rendszere, Danzig bűnjelgyűjteménye, Zoppot hamiskártyás bűnjelalbuma, valamint a Ruhr vidék rendszere.¹⁶ A karlsruhei kiállításon jól szerepeltek a budapesti, bécsi, zürichi, holland, jugoszláv, római, dán, spanyol, csehszlovák rendőrségi kiállítók is.

A következő rendőrtudományi rendezvényre Münchenben került sor 1926-ban, ahol az első bajor rendőrtudomány hétét tartották meg. A rendezvény a tervek szerint nemzeti keretek között maradt, de a róla szóló tudósítások a nemzetközi rendészeti szakajtóban is helyt kaptak.¹⁷

Berlin az 1920-as évek közepére a vesztes háború ellenére egy nyüzsgő világ város képét mutatta. Az 1923-ban létrehozott Interpol vezetése 1926-ban Berlinben tartotta kongresszusát, amelyet vele párhuzamosan egy rendőrségi konferencia és kiállítás is követett. A kongresszusra, szakmai találkozóra és kiállításra 1926. szeptember 25. és október 3. között került sor. A rendezvényre 26 államból érkeztek a résztvevők. A delegációkat a német birodalmi elnök, Paul von Hindenburg is fogadta. A nagyszabású rendezvényen a németek mindent bevetettek: felvonult az egész berlini rendőrség, tűzoltózenekar, valamint sport- és lovasrendezvényeket is tartottak. Ezzel párhuzamosan német rendőrsportbajnokságokat is rendeztek. A kulturális rendezvények részeként bemutatták a *Nagy rendőrfilmet*, egy rendőri témájú színdarabot, és mindezt a kulturális repertoárral rendőrbállal egészítették ki.¹⁸

A rendőrkongresszus, amelyet az alapító elnök, Johann Schober vezetett le, a „bűnügyi rendőrség nemzetközi megszervezését tűzte ki célul, sőt egy Nemzetközi Rendőrhivatal (*Kriminalamt*) felállítását is tervbe vette, mely Genfben a Nemzetek Szövetségének felügyelete alatt folytatná működését.”¹⁹ Végül a kongresszusnak sikerült határozatot hozni a nemzetközi bűnözők, gonosztevők nyilvántartására felállítandó hivatalról, továbbá döntöttek a nemzetközi távirókédek megszerkesztéséről és használatáról. A kongresszuson tovább szorgalmazták az államközi érint-

¹⁴ A *Rend* 1925: 1.

¹⁵ „Ebben az időben: Az európai államok 'rendőrségeinek' rádióval való felszerelése immár erősen halad előre s ha még mindenütt nincs is meg, de a már kiforrott tervek a közvetlen megoldás előtt állnak. A német birodalom, Anglia, Franciaország, Olaszország és az északi államok természetesen első helyen állnak, nem is beszélve az északamerikai Unióról és Argentínáról, ahol a rendőrségnek a repülőgépektől a rádióig minden segédeszköz igazán amerikai arányokban állnak rendelkezésükre.” SZENTIRMAY 1927: 47. Később, 1930-ban Budapesten rendezték meg a rendőrrádió első konferenciáját.

¹⁶ A *Rend* 1925: 1.

¹⁷ A *Rend* 1926b: 6.

¹⁸ A *Rend* 1926d: 3.

¹⁹ WENINGER 1926: 16.

kezés mellett a közvetlen rendőri kapcsolatok erősítését. Ezenkívül a nemzetközi kábítószer-forgalmazás elleni fellépésre vonatkozólag is fogadtak el határozatot.²⁰

A kongresszus mellett nagy érdeklődést tanúsítottak a párhuzamosan sorra kerülő rendőri tanácskozás iránt, amelynek teljes résztvevői névsorát a Közbiztonság 1926. évi 21. lapszáma²¹ közölte. A konferencián a következő témákban tartottak előadást a rendőr kollégák:

1. A rendőrségek államközi érintkezésének szervezése (előadó: Keffer Alfréd brüsszeli rendőrfőnök).
2. A büntetőjogi felfogás az internacionális bűnözésről (előadó: dr. Schultz bécsi rendőrigazgató).
3. A pénzhamisítás nemzetközi üldözése (előadó: dr. Schultz bécsi rendőrigazgató).
4. A nemzetközi rendőri távirókédek (előadó: dr. Brandt bécsi rendőrigazgató).
5. Az alkoholizmus, morfinizmus, kokainizmus elleni küzdelem (előadó: dr. Weisz, a berlini bűnügyi rendőrség főnöke).
6. Az alkoholizmus elleni küzdelem rendőri gyámolítás útján (előadó: dr. Brandt bécsi rendőrigazgató).
7. A nők alkalmazása a nyomozószolgálatban (előadó: dr. Barek miniszteri tanácsos, Karlsruhe).²²
8. A képtávírás alkalmazása a rendőri szolgálatban (előadó: dr. Kom, a berlini technikai főiskola tanára).
9. Kriminálbiológiai vizsgálóállomásoknak a rendőrségen és letartóztató intézetekben való felállítása (előadó: dr. Lenzgrád egyetemi tanár).
10. Ujjnyomatok hamisítása (előadó: dr. Schneickert rendőr tanácsos, Berlin).
11. A rendőrség Egyiptomban (előadó: M. Shair főfelügyelő).
12. Az egyenruhás rendőrség a nyomozó szolgálatban (előadó: Maurice Sonnenberg varsói rendőrfőnök).
13. A ceruzáírás. Prehisztórikus hamisítások (előadó: dr. Türkei egyetemi tanár).
14. A közlekedési rendőrség egységes szabályzatai. A berlini rendőrkiállítás 1926-ban (előadó: a wormszi rendőrség kiküldöttje).²³

Az előadók köre jól láthatóan német és osztrák volt. Az előadások témái jól szemléltetik a 20. század eleji rendőrségi kihívásokat, a rendőröket foglalkoztató nagy kérdéseket és a bűnüldözés technikai újdonságait. A berlini rendőrkongresszus sikereiről, a célok megvalósulásáról 1927-ben az Interpol elnöke²⁴ a magyar olvasók számára írt cikkében számolt be, kiemelve, hogy a nemzetközi szervezet eredményesen teljesíti küldetését.

²⁰ Közbiztonság 1926: 1–3.

²¹ Közbiztonság 1926: 1–3.

²² A rendészeti folyóiratokban fel-felbukkan a nagy kérdés: kell-e, jó-e a női rendőr? Lásd erről: Magyar Detektív 1927: 5–7.

²³ SZÉKELY 1926: 3.

²⁴ SCHÖBER 1927: 8.

A fentiekkel összhangban nyitotta meg kapuit a Berlieni Nagy Rendőrkiállítás, a Grosse Polizei-Ausstellung Berlin 1926.²⁵ A kiállításon az alábbiak szerint csoportosított, a rendőrség szervezetét és állományát bemutató termek fogadták a látogatókat:

- rendőr- és oktatásügy;
- rendőralakulatok;
- rendőrség és cenzúra;
- rendőrség és sajtó;
- rendőrmúzeum;
- igazgatási szolgálat;
- állami rendőrség;
- rendőrség és humor.²⁶

A rendőrkiállításon egyes tárlatok látványosan mutatták be a német rendőrség fejlődésének főbb állomásait, eredményeit. A kiállítás egyik fő részlegében, a Rendőrmúzeum tárlatain a látogató megtekinthette a középkori kivégzőeszközöket. Más tárlatokon már ekkor megsejmelhető volt a légi rendőrség tevékenysége, útlelővizsgálat. A motorizáció felgyorsulásának eredményeként a német rendőrséget is el látták személy- és teherautókkal, motorokkal, vízi járművekkel, amelyeket szintén bemutattak a házigazda kiállítók. De több érdekességgel is találkozhatott a látogató a kiállításon, úgymint a berlieni rendőrség szervezetét, fegyverzetét, rendőrkórházat szemléltető képekkel, közlekedést szabályozó táblákkal, bánya-, erdészeti, egészségügyi, vízi, valamint építési rendőrséggel, rendőrlovakkal, kutyaikkal. Ebben az időben a német tűzoltóság²⁷ már 75 éves volt, ennek megismertetése szintén nem maradt el.

„Nagyon érdekes, szinte megdöbbentő dokumentumokat mutat be működéséről két részben a bűnügyi kiállítása. Óriási »Mordautó« (a helyszíni vizsgálat minden lehetőségeivel számoló és ekképpen felszerelt autó) vonja magára a bámulók figyelmét. Az utóbbi idők szenzációs, véres esetei írásban és képből rögzítve vannak. Tíz plasztikus kép mutat be egy érdekes rablógylősság nyomozást. Aztán jönnek: pénzhamisítók, hamis kártyások, betörőszerszámok, esetek [...]»²⁸

A sor folytatható lenne, de terjedelmi korlátok miatt a továbbiakban röviden, csak a kiállítás magyar vonatkozású eseményeivel, érdekességeivel foglalkozom. A külföldi kiállítók, így Magyarország is az első, a „tiszteleti csarnokban” kapott helyet. A magyar pavilont a rendőrség, a csendőrség és a folyamrendészet témái töltötték meg. Nemzeti egyenruhába beöltöztetett bábuk, rendőri tárgyak, grafikonok, szak-

²⁵ *Grosse Polizei-Ausstellung Berlin 1926*. 1927: 32.

²⁶ *Közbiztonság* 1926: 1.

²⁷ Berlinben a tűzoltóság is a rendőrségnek van alárendelve. DORNING 1926b: 2.

²⁸ DORNING 1926b: 2.

irodalom fogadta a látogatókat.²⁹ A magyar kiállítás anyagát három kiváló rendészeti-csendőrségi-folyamrendészeti szakember állította össze: Schiffler Ferenc rendőr főtanácsos, Pinczés László csendőr százados, valamint vitéz Eger Ervin. Az ő munkájukat a rendőrség, a csendőrség és a folyamrendészet területeiről több hivatali munkatárs segítette. A szállítási költségek miatt kisszámú, de annál érdekesebb látnivalókat vittek ki Berlinbe. „A Bűnügyi Múzeum kimenő anyaga magyar bűnügyi különlegeségeket tüntet fel: álcsendőri felszerelést, orv-vadász-eszközöket, primitív és rejtett lövő készülékeket, hamispénzgyűjteményt, lottóhamisító készüléket küldenek ki.”³⁰ A kiállítás képei mellett magyar szakirodalmi alkotásokat is eljuttattak, továbbá Dorning Henriknek a magyar rendőrségről szóló német nyelvű brosróját.

A berlini rendőrtudomány hetén lezajlott rendészettudományi tanácskozások, előadások és a nagy volumenű nemzetközi rendőrkiallítás Németországban és külföldön egyaránt hatással volt a rendőrségekre, közelebb hozta egymáshoz a részt vevő államok rendőr hivatalnokait, kölcsönösen megismerhették egymás tapasztalatait. Berlin rövid időre a modern rendészettudomány iránt elkötelezettek érdeklődési középpontjába került. Ez valószínűleg közvetve hatással volt arra, hogy egy évvel később, 1927-ben Berlin-Charlottenburgban felállították a Rendőrségi Intézetet, amely akkor a következő öt tanszékkal rendelkezett:

1. Rendőrijog,
2. Szakpszichológia és pedagógia,
3. Történelem és szociológia,
4. Szervezés és felhasználás,
5. Kriminológia és kriminalisztika.³¹

A berlini kongresszus és kiállítás a rendőrtudományok iránt érdeklődők ezreit mozgatta meg, míg a szakmából a tanulni, alkotni vágyó rendőr hivatalnokokat csábította ide, meghozzá számtalan országból. A kiállítás szervezőit, résztvevőit ekkor, az első világháborút nemrég hátrahagyva, a nemzetközi béke fennmaradása és a nemzetközi bűnözés elleni sikeres küzdelem folytatása motiválta. A rendezvénysorozat jól illusztrálta a német (berlini) rendőrség kitűnő felszereltségét. A berlini rendőrség már ekkor a legmodernebb távíróval és rendőrrádióval rendelkezett. Dorning Henrik, aki részt vett a kiállításon és a kongresszuson is, a rendezvényt nagy bűnügyi múzeumnak tartotta, amelyet a közönségnek is be lehet mutatni.³² Az már csak a téma pikantériája, hogy hasonló időben, 1926 októberében Berlinben ült össze a *Szexuális Kutatások Kongresszusa*,³³ amelynek résztvevői között szintén volt magyar kiküldött. Arról nincs tudomása a szerzőnek, hogy a két tudományos rendezvény résztvevői esetleg találkozhattak-e.

²⁹ DORNING 1926a: 1–2.

³⁰ A Rend 1926a: 3.

³¹ 1919–1933. *Im Schatten des Ersten Weltkrieges. Das Demokratieexperiment von Weimar.*

³² DORNING 1926a: 2.

³³ *Bácsmegyei Napló* 1926: 18.

A korszak jellemzője, hogy a nagy érdeklődést kiváltó eseményeket az akkor még szűkebb körnek sugárzó rádió is műsorra tűzte. Weninger László Vince előadását a berlini nemzetközi rendőrkongresszusról és a rendőrkiallításról 1926. szeptember 30-án a Magyar Rádió hallgatói este 18.25-kor hallhatták.

Végezetül a berlini rendőrtudományok kiállításáról egy vélemény:

„Most zajlott le a nemzetközi rendőrkongresszus is [a Szexuális Kutatások Kongresszusa mellett]. Sokkal kisebb érdeklődés mellett. A kongresszussal kapcsolatos rendőr kiállítás jobban izgatta a kedélyeket, noha – a sajtó támadásai miatt – a kényesebb természetű dolgokat, főleg a pornográfia és a pénzhamisítás körébe vágó dokumentumokat, külön pavilonba helyezték át, ahova csak orvosi, vagy újságírói igazolvánnyal lehet belépni. De, ami látnivaló maradt, az is éppen elég ahhoz, hogy a látogató három órai szemlélődés után, mint perfekt betörő hagyja el a kiállítás területét. Ha más rendezte volna ezt a kiállítást – írta egyik újság nem minden alap nélkül – nem a rendőrség, akkor az illető már rég ülne.”³⁴

Ugyanebben az időben a rendőri szaksajtóban is megfogalmaztak véleményt a rendőrtudomány impozáns rendezvénysorozatáról, amelyet nagyon időszerűnek és informatívnak tartottak. Eszerint „ha még soká várnak a bűnözők rendeztek volna a maguk szempontjából mindenesetre érdekes és értékes kiállítást és kongresszust Berlinben, körülbelül ugyanabból az anyagból, amelyet most a német rendőrség összegyűjtött, csak egy kissé más elvekkkel és elrendezéssel.”³⁵

A napjainkban zajló globalizációs folyamatok, az adatátviteli forradalom eredményei soha nem látott kihívások elé állítják a nemzeti rendőrségeket, valamint a nemzetközi rendőrszervezeteket, továbbá az Interpolt, az Europolst stb. A globalizáció rendészeti kihívásainak – a berlini rendészettudományi kongresszus és kiállítás szellemében – csak egy jól szervezett, prosperáló nemzetközi rendészeti együttműködés tud megfelelni. Ennek színterei a nemzetközi szimpóziumok, konferenciák, kiállítások, kongresszusok és nemzetközi képzések, amelyek sikerét a rendőrtisztviselők által tárgyalószinten egy szakmai közös nyelv³⁶ ismerete biztosítaná.

Végezetül Dorning Henrik gondolataival zárom a tanulmányt, aki a 20. század elején a nemzetközi rendőri egyműködés és a rendőrtisztviselői szakképzés élharcosa volt Magyarországon. „Ha [a rendőrség] működése eredményes akar lenni, sem a megelőzés, sem az üldözés terén nem állhat meg az ország határánál, mert ez a mai közlekedési viszonyok mellett a bűncselekmények előkészítését és véghezvitelét éppen olyan kevésbé akadályozza, mint a menekülést.” Ezen cél megvalósításának az első nagy állomása volt a berlini rendőrtudományok hete.

³⁴ *Bácsmegyei Napló* 1926: 18.

³⁵ *A Rend* 1926c: 1.

³⁶ SALLAI–BORSZÉKI 2021: 129–142.

Felhasznált irodalom

- 1919–1933. *Im Schatten des Ersten Weltkrieges. Das Demokratieexperiment von Weimar*. Münster: Deutsche Hochschule der Polizei. Online: www.dhpol.de/die_hochschule/hochschulbibliothek/weimarer-republik.php
- A berlini rendőr kiállítás és rendőr kongresszus (1926). *Közbiztonság*, 33(21–22), 1–3.
- A berlini rendőr szakkiállítás magyar anyaga hétfőn indul (1926a). *A Rend*, 1926. szeptember 11. 3.
- A müncheni rendőrtudományi hét (1926b). *A Rend*, 1926. június 23. 6.
- Az ördög nem alszik (1926c). *A Rend*, 1926. 6(77), 1.
- A zoppoti rendőrkongresszus és rendőr szakkiállítás (1924). *A Rend*, (59), 1.
- BORSZÉKI Judit – SALLAI János (2023): INTERPOL 100. „A rendőrség összekapcsolása egy biztonságosabb világot”. *Belügyi Szemle*, 71(11), 1949–1965. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.11.3>
- DORNING Henrik (1926a): A berlini rendőri kiállítás. *A Rend*, 6(81), 1–2.
- DORNING Henrik (1926b): A berlini rendőri kiállítás II. *A Rend*, 6(82), 2.
- Elkészült a berlini rendőr kiállítás végleges programja (1926d). *A Rend*, 1926. augusztus 28. 3.
- Grosse Polizei-Ausstellung Berlin 1926* (1927). Berlin: Gersbach & Sohn.
- IRK Albert (1915): Nemzetközi küzdelem a büntetések nemzetközi osztályai ellen. *Bűnügyi Szemle*, 3(7), 1–5.
- Mit lehetett látni a karlsruhei nemzetközi rendőrttechnikai kiállításon (1925). *A Rend*, 5(48), 1.
- Napi hírek. (Közbiztossági kongresszus Budapesten.) (1895). *Budapesti Hírlap*, 260: 5.
- Nem vált be a női rendőrség intézménye (1927). *Magyar Detektív*, 2(15), 5–7.
- SALLAI János (2017): Dorning Henrik rendőrségi szakíró, a rendőrség országos szaktanulmányi felügyelője és zoológus. In BODA József – FELKAI László – PATYI András (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére*. Budapest: Dialóg Campus Kiadó, 483–493.
- SALLAI János (2019): A rendészettudomány forrásai, gyökerei. In GAÁL Gyula – HAUTZINGER Zoltán (szerk.): *Gondolatok a rendészettudományról*. Budapest: Magyar Rendészettudományi Társaság, 241–248.
- SALLAI János (2020): A modern magyar rendészet kezdetei. *Magyar Rendészet*, 20(3), 227–244. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2020.3.14>
- SALLAI János – BORSZÉKI Judit (2021): Egy megvalósítható utópia? Közös munkanyelv keresése a nemzetközi rendőri együttműködés kezdetén. In CSABA Zágon – ZSÁMBOKINÉ FICSKOVSKY Ágnes (szerk.): *„Tehetség, szorgalom, hivatás”*. Tanulmánykötet. Budapest: Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, 129–142. Online: <https://doi.org/10.37372/mrttvpt.2021.1.9>
- SCHOBER, Johann (1927): Nemzetközi rendőrség. *Újság*, 1927. december 25. 8.
- SZÉKELY Vladimír (1926): A berlini rendőrkiallítás és rendőrkongresszus. *A Rend*, 6(77), 3.
- SZENTIRMAY Endre (1927): A rádió a rendőrség szolgálatában. *Újság*, 1927. szeptember 4. 47.
- Szerelmi Kongresszus Berlinben. *Bácsmegyei Napló*, 1926. október 24. 18.
- WENINGER Vince (1926): A berlini nemzetközi rendőrkongresszus. *Magyar Külpolitika*, 1926. október 16. 16.

ABSTRACT

The First Significant Step in International Cooperation in Police Science

The Berlin Police Science Week

János SALLAI

Accelerating industrial development and changing international political situations in the 20th century, as well as the rise in international crime, have brought new challenges for the police. In response to these new challenges, Interpol was born in 1923 and international police cooperation became a practice. The German police played a major role in this process, organising and successfully running a major international congress and exhibition in Zoppot, Karlsruhe and Berlin.

Keywords: law enforcement, police, international, German, Hungarian, conference, congress, police science